

عنوان مقاله:

نقشه معنایی مالک واژه بستی در ساخت اضافی فارسی نو

محل انتشار:

دوماهنامه جستارهای زبانی، دوره 13، شماره 6 (سال: 1401)

تعداد صفحات اصل مقاله: 35

نویسندگان:

زهرا اعتباری - *Ph.D. Candidate, Department of Linguistics, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran*

علی علیزاده - *Professor, Department of Linguistics, Ferdowsi University of Mashhad, Mashhad, Iran*

مهرداد نغزگوی کهن - *Associate Professor, Department of Linguistics, Bu Ali Sina University, Hamedan, Iran*

خلاصه مقاله:

پژوهش حاضر به بررسی تحول معنایی واژه بست های ضمیری در ساخت ملکی اسمی فارسی نو، قرن چهارم تا چهاردهم هجری، می پردازد. اگرچه مالکیت از منظر ساختی موردتوجه پژوهش هایی بوده، اما تاکنون تحولات معنایی ساخت ملکی مطالعه نشده است. به این دلیل که مالک واژه بستی وابسته اسم تا پیش از فارسی نو مشاهده نمی شود، بررسی تحولات رخ داده در این ساخت برای فهم تحول معنایی مالکیت راهگشا خواهد بود. پیکره ای تاریخی متشکل از پانصد هزار واژه از متون نثر این دوره بررسی و از آن میان ۱۹۵۲ نمونه شامل واژه بست های ضمیری ملکی استخراج شد. بر مبنای چارچوب نظری هاینه (۱۹۹۷)، نیکیفوریدو (۱۹۹۱)، کوپچوسکایاتم (۲۰۰۲) و لمان (۲۰۰۲)، ۲۱ رابطه معنایی در ساخت ملکی با مالک واژه بستی معرفی شد و بسامد هر یک در پیکره و به تفکیک قرن ارائه شد. بررسی های در زمانی نشان داد که روابط معنایی در طول فارسی نو توزیع یکسانی نداشته، بلکه مسیری را از روابط عینی تر به انتزاعی تر به نمایش می گذارند. دو رابطه خویشاوندی و اعضای بدن بیشترین بسامد را دارند که در کنار تملک به عنوان معانی بنیادین مالکیت معرفی شده اند. بر پایه نقشه گسترش معنایی ساخت اضافی در نیکیفوریدو (۱۹۹۱)، نقشه تحولات معنایی ساخت مذکور با اصلاحاتی ارائه شد. همچنین نشان داده شد که در میان انواع شخص و شمار، «ش» و پس از آن «م» بیشترین بسامد را دارند. یافته های پژوهش نه تنها به فهم اشتقاق معانی مالکیت کمک می کند، بلکه معیارهایی زبان شناختی برای بررسی سبک شناختی و زمان بندی متون فارسی نو ارائه داده است. Heine Nikiforidou Koptjevskaja Tamm Lehmann

کلمات کلیدی:

Keywords: pertensive, possession, pronominal clitic, semantics, New Persian

واژه های کلیدی: ساخت اضافی، مالکیت، واژه بست ضمیری، معنی شناسی، فارسی نو.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1602501>

